

KVALITETSDEKLARATION

Banker och kreditmarknadsföretag, tillgångar och skulder

Ämnesområde

Finansmarknad

Statistikområde

Finansiella företag utom försäkring

Produktkod

FM0401

Referenstid

2020 månad, kvartal, år

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Finansmarknadsstatistiken redovisar de monetära finansinstitutens (MFI) tillgångar och skulder. Populationen består av samtliga banker och kreditmarknadsbolag som enligt Riksbankens föreskrifter och allmänna råd om instituts rapportering av finansmarknadsstatistik (RBFS 2018:1) klassificeras som ett MFI och därtill står under Finansinspektionens (FI) tillsyn under referensperioden. Dessa institut var 186 stycken i december 2019.

I statistiken redovisas summeringar av variablerna (respektive tillgångs- och skuldpost) över en eller flera nedbrytningar. Ovanstående variabler redovisas för MFI, som är den övergripande institutnivån, och delas sedan upp i undergrupperna banker, bostadsinstitut, finansbolag samt övriga MFI. Referenstiden för variablerna är sista dagen i varje månad, kvartal eller år.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken syftar till att belysa MFI:s (vilket omfattar bl.a. banker, bostadsinstitut och finansbolag) tillgångar och skulder.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används inom många olika områden. Exempel på användare och användningsområden är:

- Riksbanken för statistikändamål.
- Finansinspektionen och Riksbanken för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.
- Svenskt näringsliv, bankers och finansinstituts analysenheter samt branschorganisationer för bedömningar av och prognoser för finansmarknadernas utveckling.
- Massmedia för nyhetsbevakning och som underlag till artiklar om exempelvis utlåning till hushåll.
- Forskare och utbildningsväsendet (universitet, högskolor etc.) för olika forskningsprojekt.
- Som underlag i finans- och nationalräkenskaperna, vilka produceras av SCB.

Det finns en efterfrågan på statistik över utlåning till hushåll från bostadskreditinstitut, för att kunna följa utvecklingen över hushållens totala lån för bostadsändamål. I december 2018 började SCB samla in uppgifter från bostadskreditinstitut och AIF för att fånga denna utlåning till hushåll.

1.2 Statistikens innehåll

De målstorheter som redovisas är MFI:s balansräkningsposter nedbrutet på olika motparter och landområden. "Motpart" avser den part mot vilken rapporterande institutet har en position mot, exempelvis utlåning till hushåll. Med "område" avses vilket landområde motparten är placerad, exempelvis Sverige, EMU eller Övriga EU. Dessa presenteras dels på totalnivå och dels på

enskild nivå för vissa institut. Viktiga variabler i undersökningen är t.ex. utlåning, in/upplåning, innehav av aktier, innehav av räntebärande värdepapper samt emitterade värdepapper.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen består samtliga MFI, vilket innefattar banker, bostadsinstitut, finansbolag, kommun- och företagsfinansierade institut, monetära värdepapper och monetära investeringsfonder. Till MFI räknas institut vars verksamhet består i att ta emot inlåning och/eller nära substitut till inlåning från andra enheter än MFI och för att för egen räkning bevilja krediter och/eller placera i värdepapper.

Banker, bostadsinstitut och finansbolag redovisas även på institutnivå. Bankgruppen inkluderar även ombildade sparbanker. Med bostadsinstitut avses institut vilka enligt bolagsordningen har till huvuduppgift att ge krediter för bostadsändamål. Bostadsinstitut totalt omfattar samtliga i Sverige verksamma bostadsinstitut.

1.2.2 Variabler

Variablerna består av MFI:s tillgångar och skulder i kronor. För att beskriva dessa variabler samlas observationsvariablerna in genom en variabelvektor i elva dimensioner.

Dimensionerna är:

- Konto (anger vilken typ av data det rör sig om)
- Kontoslag (anger sida i balansräkningen)
- Kontopost (anger typ av tillgång eller skuld)
- Löptid (typ av tidsrelaterade villkor)
- Ändamål (för in- och utlåning samt aktier)
- Säkerhet (underliggande tillgång)
- Land (där motparten befinner sig)
- Motpart (typ av institutionell sektormotpart)
- Valuta
- Värdering (värderingstyp som gäller för objektet)
- Sort (enhet som antal, summa i kronor eller liknande)

Genom dessa elva dimensioner beskrivs intressevariablernas (det vill säga tillgångarnas och skuldernas) egenskaper. Exempelvis vilken valuta och/eller motpart tillgången respektive skulden har.

1.2.3 Statistiska mått

Målvariablerna redovisas som summeringar (respektive tillgångs- och skuldpost) över en eller flera egenskaper. Dessa redovisas i enheten miljoner kronor.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Ovanstående variabler redovisas för MFI som är den övergripande institutnivån och för redovisningsgrupperna nedan.

1. Monetära finansinstitut (MFI)
 - 1.1. Banker
 - 1.1.1. Bankaktiebolag

- 1.1.2. Sparbanker
- 1.1.3. Utländska bankfilialer i Sverige
- 1.2. Bostadsinstitut
- 1.3. Finansbolag
- 1.4. Övriga MFI

Institutens gruppstillhörighet nedan bestäms beroende på vilket tillstånd de har hos FI.

Variablerna redovisas även för de enskilda institut som särskilt medgivit tillstånd till publicering av dess data i Statistikdatabasen (se avsnitt 4.1). Detta medför att en summering av enskilda institut och variabler inte summerar upp till totalerna.

1.2.5 Referenstider

Referenstiden för variablerna är sista dagen i varje månad, kvartal eller år. Vilken referenstid variablerna har beror på storleken på det MFI som rapporterar respektive variabel.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

På en total nivå anses statistikens tillförlitlighet vara god. Det förekommer osäkerheter på grund av olika orsaker, se mer om de olika osäkerhetskällorna under rubrik 2.2 *Osäkerhetskällor*.

2.2 Osäkerhetskällor

Den störst bidragande osäkerhetskällan vid framtagandet av finansmarknadsstatistiken anses uppstå i samband med mätningförfarandet (rapportering i detta fall), se rubrik 2.2.3 *Mätning*.

Den månadsvisa insamlingen *Balansräkningsstatistik för MFI*, som samlas in genom MFI-blanketten, återspeglar inte målvariablerna fullständigt eftersom uppgifter från mindre institut endast samlas in kvartals- och årsvis. De mindre institutens uppgifter för de mellanliggande månaderna antas vara samma som för den senast rapporterade månaden. Antagandet kan resultera i brister, speciellt om det sker stora förändringar i något institut under de mellanliggande månaderna. Påverkan på statistiken är dock begränsad då de minsta instituten enbart utgör fem procent av den totala balansomslutningen för MFI.

2.2.1 Urval

Balansräkningsstatistiken är en totalundersökning där samtliga MFI ingår. De största rapporteringsskyldiga instituten som tillsammans står för 95 procent av den sammanlagda balansomslutningen rapporterar månadsvis. Om Riksbanken bedömer att kvaliteten inte riskeras får institut rapportera kvartals- eller årsvis.

Institut vilkas samlade bidrag uppgår till högst en halv procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning får rapportera årsvis. Institut vilkas samlade bidrag uppgår till över en halv

procent men som högst fem procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning får rapportera kvartalsvis.

Inför varje kalenderår fastställs med vilken frekvens respektive institut ska rapportera. Urvalet görs med hänsyn till balansomslutningen den 30 september närmast föregående år. För ytterligare information se RBFS 2018:1.

2.2.2 Ramtäckning

Ramen för undersökningen utgörs av samtliga MFI som har tillstånd från FI. En liten risk för underteckning finns om information om nya rapportörer från FI är SCB tillhanda efter det att institutet har startat sin verksamhet. Ramen är av god kvalitet och dess bidrag till den totala osäkerheten anses vara försumbar.

2.2.3 Mätning

Undersökningen har ingen egen statistikinsamling utan använder uppgifter från den s.k. MFI-blanketten som rapporteras inom produkten Finansmarknadsstatistik (FM5001). MFI-blanketten är ett elektroniskt frågeformulär och konsistenskontroller samt tidsseriegranskning genomförs för att identifiera eventuella felaktigheter och större förändringar per institut. På aggregerad nivå görs motsvarande kontroller.

Tiden mellan inkomna rapporter till publicering är kort och det kan förekomma att instituten behöver justera värden i efterhand.

Då statistiken baseras på inrapporterade uppgifter från institut är det av stor vikt att instituten tolkar regelverk och förordningar på ett korrekt sätt. Mätfel kan uppstå om institut rapporterar uppgifter som inte är korrekta/sanna, vilket kan bero på okunskap, oaktsamhet, otydliga instruktioner etc.

Osäkerhet i samband med mätning (rapportering i detta fall) anses vara den störst bidragande osäkerhetskällan vid framtagandet av finansmarknadsstatistiken. Det kan ske systematiska fel på grund av uppgiftslämnarnas rapporteringsrutiner, som exempelvis IT-system.

2.2.4 Bortfall

Det är obligatoriskt för MFI att lämna in uppgifter (se bilaga Allmänna uppgifter, avsnitt D) och efterlevnaden är stor. I de få fall då förväntade rapporteringsformulär i en insamlingsomgång eller enskilda uppgifter inte rapporterats inför publicering används institutets senaste rapporterade uppgifter. Osäkerhet på grund av bortfall anses vara obetydlig i förhållande till den totala osäkerheten för finansmarknadsstatistiken.

2.2.5 Bearbetning

Granskningen är inriktad på att uppnå tillförlitliga uppgifter både för de enskilda kreditinstitutet samt på aggregerad nivå. Begärda uppgifter kan inte alltid hämtas direkt från institutens redovisning utan måste anpassas till statistiska ändamålet. Exempelvis ska utlåning rapporteras till nominella belopp.

2.2.6 Modellantaganden

I de fall institut inte lämnar in rapporten, används värdet från föregående mätning i till den aktuella publiceringen. Påverkan på statistiken är dock mycket begränsad, då det är obligatoriskt för MFI att lämna in uppgifter och efterlevnaden är stor. Samma modellantaganden används för de institut vars uppgifter samlas in kvartals- och årsvis. Påverkan på statistiken är dock begränsad då de minsta instituten enbart utgör fem procent av den totala balansomslutningen.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Denna kvalitetsdeklaration avser enbart den slutliga statistiken.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden är 18 bankdagar, räknat från den sista kalenderdagen i referensmånaden. Under de första 9 bankdagarna pågår datainsamlingen. Publicering sker 09.30 den 19 bankdagen i månaden.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid är månad med månads-, kvartals- och årsvis insamling och publicering.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt på förhand fastställd publiceringsplan på SCB:s webbplats, www.scb.se/Publiceringskalender, på 19:e bankdagen i månaden. Samtliga publiceringar har följt den ursprungliga tidsplanen.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras i SCB:s Statistikdatabas www.scb.se/FM0401.

På uppdrag av Riksbanken publicerar SCB också *Finansmarknadsstatistik*. Informationen nås via SCB:s webbplats www.scb.se/FM5001.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Specialbearbetningar kan göras av SCB på beställning mot avgift enligt fastställd taxa. Primäruppgifterna är dock skyddade av sekretesslagen, se Allmänna uppgifter avsnitt B, vilket innebär att statistiken inte får röja enskilda institutens uppgifter.

4.3 Presentation

Statistiken redovisas i form av tabeller. Särredovisning av enskilda institut sker för de institut som har givit medgivande till detta.

4.4 Dokumentation

Kvaliteten hos statistiken beskrevs i *Statistikens kvalitet (BaS)* t.o.m. år 2016. Från och med år 2017 beskrivs statistiken istället i detta dokument, *Kvalitetsdeklarationen*. Samtliga dokumentationer finns publicerade på SCB:s webbplats, www.scb.se/FM0401.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Målpopulationen har över tid sett relativt likadan ut även om institut löpande startas och avvecklas. Två större förändringar skedde i december 2001 och i mars 2003 då även finansbolag och monetära värdepappersbolag började rapportera sina tillgångar och skulder.

Insamlingen har sett likartad över tiden.

Målvariablerna har generellt sett lika ut över tid men olika typer av nedbrytningar har under årens lopp tillkommit och förfinats. En ny EU-anpassad standard över institutionella sektorer infördes i statistiken fr.o.m. 1998. Detta kan försvåra jämförelser med uppgifter före 1998. Exempel på sektorer är banker, kommuner, icke-finansiella företag och hushåll.

Till publiceringen avseende november 2014 började *standard för institutionell sektorindelning* (INSEKT 2014) tillämpas i undersökningen. INSEKT 2014 baseras på uppdateringen av Europeiska Nationalräkenskapssystemet (ENS 2010) och innebar krav på nya instrument- och motpartsnedbrytningar i statistiken. INSEKT 2014 ersatte tidigare standarden INSEKT 2000. Framst har uppdateringen påverkat sektorerna *icke-finansiella företag* och *andra sv. finansiella företag, ej MFI*. Det på grund av att många koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag har gått från den icke-finansiella till den finansiella sektorn. Undersökningen baseras på de nya sektorkoderna men har inte i samband med uppdateringen utökats med några nya nedbrytningar. Exempelvis har inte ingen uppdelning skett för försäkringsföretag och pensionsinstitut trots att de sedan INSEKT 2014 blivit egna sektorer.

Säsongsvariationer förekommer i statistiken men någon korrigerings görs inte. Till exempel ökar bankernas inlåning i december genom att kundernas konton tillförs årets intjänade räntor.

För omklassificeringar av motpartssektorer eller institutförändringar som ger upphov till tidsseriebrott se fotnoter till tabellen i Statistikdatabasen.

Omvärldsförändringar för längre tidsserier

Innovationerna på kapitalmarknaden har under 80- och 90-talen varit frekventa med åtföljande förändringar i rapporteringsunderlagen och försämrade jämförbarhet. Ett tidsseriebrott för den viktiga variabeln "Utlåning till svensk resp. utländsk allmänhet" inträffade i januari 1992 då utlåningen började redovisas netto dvs. efter avdrag för reserveringar för befarade kreditförluster.

I samband med bildandet av stödbanker 1992 och senare har stora kreditstockar lyfts över från banker till finansbolag och omvänt vilket också orsakat tidsseriebrott.

En källa till osäkerhet vid studier av kreditutvecklingen i utländsk valuta över tiden är devalveringarna i början av 80-talet samt att kronan tillåtits flyta fr.o.m. den 19 november 1992.

Införandet 1996-01-01 av ny lagstiftning om årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag (1995:1559) innebar en fullständig översyn av rapporteringsunderlaget. Första rapporttillfälle enligt den nya lagstiftningen

var 1996-01-31. Tidsserier för många variabler har kunnat upprätthållas medan andra har brutits.

Under 90-talet har ett antal sparbanker och föreningsbanker bytt organisationsform till aktiebolag och därför flyttats till gruppen bankaktiebolag vilket givit skift i tidsserien för berörda bankgrupper.

Från och med december 2001 ändrades redovisningen vid rapportering av utlåning före reserveringar för befarade kreditförluster. Summa tillgångar (balansomslutningen) redovisas emellertid exklusive dessa reserveringar avseende hela tidsserien.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Från september 2010 redovisas förutom banker och bostadsinstitut även MFI, finansbolag och övriga MFI i Statistikdatabasen. Det ger en helhet över monetära finansinstitut och det blir därmed enkelt att till exempel beräkna marknadsandelar. Jämförbarheten mellan de olika redovisningsgrupperna är god då målvariablerna är samma för samtliga redovisningsgrupper.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Denna statistik innehåller inte bokslutsdispositioner, den är därför inte fullt jämförbar med statistik som bygger på bokslut. Andra skillnader som exempelvis kan förekomma är värderingsskillnader vilket också kan försvåra jämförbarheten med statistik som bygger på annan redovisningsstandard.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Det finns inga kända brister i den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken utgör officiell statistik.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

Uppgifterna omfattas av sekretess enligt 30 kap. 4 § och 4a § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)) och behandlas hos SCB enligt lagen om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ([2014:484](#)).

Undersökningen innehåller uppgifter om enskilda instituts balansräkningsuppgifter. Publicering av uppgifterna är möjlig om instituten skriftligen har gett samtycke.

C Bevarande och gallring

Riksbanken är arkivansvarig myndighet enligt arkivlagen för de handlingar och statistiska uppgifter som upprättas och samlas in av SCB för Riksbankens

räkning. SCB förbereder för arkivering och överlämnar till Riksbanken grunddata och andra register, inklusive gamla versioner, samt standardiserade statistikleveransvariabler/statistikleveranser som ska arkiveras. Registren och leveransvariablerna bevaras digitalt och konverteras av SCB till det format som Riksarkivet fastställt som arkivformat. Insamlade statistiska rapporter, i digital- eller pappersform, med primäruppgifter gallras av SCB enligt Riksbankens gallringsbeslut. Publikationer, rapporter och dokumentation av statistiken bevaras digitalt och arkiveras av Riksbanken enligt gällande informationshanteringsplan. Riksbanken diarieför vissa handlingar rörande finansmarknadsstatistiken.

Under året planeras bevarande och gallringsrutinen ses över.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftslämnarplikt föreligger enligt 6 kap. 9§ lagen (1988:1385) om Sveriges.

Balansräkningsstatistiken avseende monetära finansinstitut regleras av Riksbankens föreskrifter och allmänna råd om instituts rapportering av finansmarknadsstatistik (RBFS 2018:1).

E EU-reglering och internationell rapportering

Riksbankens balansräkningsstatistik avseende monetära finansinstitut (MFI) regleras av Council Regulation (EC) No 2533/98 of 23 November 1998 - concerning the collection of statistical information by the European Central Bank. Statistik rörande balansräkningar för monetära finansinstitut (MFI) regleras i ECB:s förordning nr 1071/2013 om de monetära finansinstitutens balansräkningar (ECB/2013/33). Statistiken rapporteras inte internationellt.

F Historik

Från juni 1977 - december 1994 producerades den av SCB på uppdrag av Finansinspektionen (tidigare Bankinspektionen). Därefter övertogs produktionen av Riksbanken i januari 1998, för att i mars 2003 återigen hamna hos SCB, nu på uppdrag av Riksbanken.

Banker och kreditmarknadsföretag har publicerats av SCB sedan år 2001. I Statistikdatabasen (se Avsnitt 4.1) finns idag tre institutgrupperingar och ett flertal totaler:

- Monetära finansinstitut (MFI) 1998M01-
- Banker 1998M01-
 - Bankaktiebolag 1998M01-
 - Sparbanker 1998M01-
 - Utländska bankfilialer i Sverige 1998M01-
- Bostadsinstitut 1998M01-
- Finansbolag 1998M01-
- Övriga MFI 1998M01-

Tidigare hade de olika institutgrupperingarna olika lagstiftningar, men från och med den 1 januari 1994 infördes lagen om kreditmarknadsbolag, vilken omfattar bolag som tidigare var kreditaktiebolag och finansbolag. Den 1 juli 1997 ersattes denna av lagen om finansieringsverksamhet, varvid även ekonomiska föreningar gavs möjlighet att bedriva finansieringsverksamhet. Benämningen kreditmarknadsbolag ersattes härmed med

kreditmarknadsföretag. Den senare har även den (1 juli 2004) ersatts med en ny gemensam lag för banker och kreditmarknadsbolag, Lag (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Historiska betydande förändringar i Statistikdatabasen (se Avsnitt 4.1):

- 2004-03-25 infördes tre nya bankgrupper (bankaktiebolag, utländska bankers filialer och sparbanker totalt) i redovisningen.
- 2010-09-30 infördes ytterligare nya grupper (MFI, finansbolag och övriga MFI)
- Från och med 2010-09-30 presenteras även vissa finansbolag på institutnivå. Tidigare endast banker och bostadsinstitut.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig

Statistikansvarig myndighet	Finansinspektionen
Kontaktinformation	Jens Viklund
E-post	jens.viklund@fi.se
Telefon	08-408 980 00

Statistikproducent

Myndighet/ Organisation	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Jennie Bergman
E-post	fmr@scb.se
Telefon	010-479 47 73